

หัตถา ภาณจนสมบัติน, นวลนภา สวสศ, อาทิตา วงศ์คามา, พิมพภา เตชะกมลสุข, ฐาปนิน ชูเชิด, สิริมา ปกป้อง, อรรถเกียรติ ภาณจนพิบูลวงศ
ทีมประเมินสถานการณ์สาธารณสุข (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 39 ระหว่างวันที่ 27 กันยายน – 3 ตุลาคม 2558 ทีมประเมินสถานการณ์สาธารณสุข
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. ผู้ป่วยยืนยันโรคไข้เลือดออกเสียชีวิต 1 ราย จังหวัด
สระบุรี ผู้ป่วยหญิง อายุ 18 ปี พิการทางสมอง ไม่ได้ประกอบอาชีพ
อาศัยอยู่ที่หมู่ 11 ตำบลท่าคล้อ อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรี เริ่ม
ป่วยวันที่ 20 กันยายน 2558 ด้วยอาการมีไข้สูง ปวดศีรษะ ปวด
กระบอกตา วันที่ 24 กันยายน 2558 เริ่มปวดกล้ามเนื้อ ปวดตาม
ข้อต่อ มีผื่นแดงขึ้นตามตัว เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในที่
โรงพยาบาลมวกเหล็ก ตรวจ tourniquet test ได้ผลบวก ผลการ
ตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด พบเม็ดเลือดขาว 2,070 เซลล์ต่อ
ลูกบาศก์มิลลิเมตร เกล็ดเลือด 85,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร
ความเข้มข้นเลือดร้อยละ 39.6 แพทย์วินิจฉัยโรคไข้เลือดออก วันที่
25 กันยายน 2558 ผู้ป่วยมีประจำเดือน วันที่ 28 กันยายน 2558
ผู้ป่วยอาการแยลง หายใจเหนื่อย ตรวจร่างกายพบอุณหภูมิกาย
40.8 องศาเซลเซียส ชีพจร 108 ครั้งต่อนาที อัตราการหายใจ 40
ครั้งต่อนาที ความดันเลือด 108/70 มิลลิเมตรปรอท ถูกส่งตัวไป
รักษาต่อที่โรงพยาบาลสระบุรี แพทย์วินิจฉัย DHF with Sepsis
ผู้ป่วยเสียชีวิตเวลา 14.45 น. แพทย์วินิจฉัยหลัก DSS และวินิจฉัย
รอง Ascites, Petichiae ส่งตัวอย่างเลือดตรวจวิเคราะห์ทาง
ห้องปฏิบัติการที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข พบสาร
พันธุกรรมของไวรัสไข้เลือดออกสายพันธุ์ DEN-4 ผู้ป่วยไม่มีประวัติ
เดินทางออกนอกพื้นที่ก่อนป่วย การสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำ
ยุงลายรอบบ้านผู้ป่วยพบค่า HI=100 ค่า CI=56.36 การควบคุม
ป้องกันโรคได้พ่นยากำจัดยุงตัวแก่ที่บ้านผู้ป่วยและบริเวณโดยรอบ

2. ผู้ป่วยยืนยันโรคไข้สมองอักเสบจากเชื้อ JE 2 ราย
จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเด็กชายอายุ 5 และ 6 ปี ทั้ง 2 รายเป็นญาติ
กัน ศึกษาและพักอาศัยอยู่ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลท่าศาลา
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 23 กันยายน
2558 เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลนครพิงค์ ในวันที่
27 กันยายน 2558 ด้วยอาการมีไข้สูง ถ่ายเหลว มีน้ำมูก ซึม ทาน
น้อย แพทย์วินิจฉัย AGE and mild dehydration วันที่ 28
กันยายน 2558 ผู้ป่วยชักเกร็ง ปากซำยเปี้ยว แพทย์วินิจฉัย R/O

Meningoencephalitis รายที่ 2 เริ่มป่วยวันที่ 24 กันยายน 2558
ด้วยอาการชักทั้งตัว แขนขากระตุก เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล
นครพิงค์ในวันเดียวกับผู้ป่วยรายแรกด้วยอาการมีไข้ ชักเกร็ง ซึม
เบื้องต้นแพทย์วินิจฉัย Febrile seizure ส่งตัวอย่างน้ำไขสันหลัง
ตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พบการติดเชื้อไวรัส JE ทั้งสอง
ราย ผู้ป่วยทั้งสองรายมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดเชียงราย ย้ายเข้ามา
อยู่ที่โรงเรียนแห่งนี้ตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคม 2558 และยังไม่เคย
กลับไปเยี่ยมบ้าน ประวัติการรับวัคซีนไม่ชัดเจน จากการสำรวจ
สิ่งแวดล้อมพบบริเวณรอบโรงเรียนมีการเลี้ยงหมูและม้า เจ้าหน้าที่
วางแผนดำเนินการฉีดวัคซีนในโรงเรียนและสุ่มเก็บตัวอย่างเลือด
จากสัตว์เลี้ยงรอบโรงเรียนส่งตรวจหาเชื้อไวรัส

3. ผู้ป่วยน่าจะเป็นคอติบ 1 ราย จังหวัดมหาสารคาม
ผู้ป่วยเด็กชายอายุ 11 ปี อาศัยอยู่หมู่ที่ 11 ตำบลชื่นชม อำเภอชื่นชม
จังหวัดมหาสารคาม เริ่มป่วยวันที่ 23 กันยายน 2558 ด้วยอาการมี
ไข้ ไอ เจ็บคอ วันที่ 28 กันยายน 2558 มีอาการริมฝีปากและลิ้น
บวมมาก น้ำลายไหลตลอดเวลา ทานอาหารไม่ได้ ไปรับการรักษา
เป็นผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลเชียงใหม่ แพทย์ตรวจพบแผ่นฝ้าขาว
บริเวณทอนซิล วินิจฉัย tonsillitis และส่งต่อไปรับการรักษาที่
โรงพยาบาลมหาสารคาม วันที่ 29 กันยายน 2558 ผู้ป่วยมีอาการ
คอบวม แพทย์วินิจฉัย Acute tonsillitis, R/O Diphtheria ให้
การรักษาด้วยยา PGS และ DAT เก็บตัวอย่าง throat swab
ผู้ป่วยส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ขอนแก่น ผลไม่พบเชื้อ
ก่อโรคคอติบ หลังได้รับการรักษาด้วย DAT ผู้ป่วยมีอาการดีขึ้น
อย่างมาก จากการซักประวัติพบว่าผู้ป่วยได้รับวัคซีนคอติบมาแล้ว
3 ครั้ง วันที่ 21 กันยายน 2558 ได้เดินทางไปเยี่ยมญาติและค้างคืน
ที่อำเภอกันทรวิชัย คนในครอบครัวและเพื่อนร่วมชั้นเรียนไม่มีใคร
มีอาการป่วย ความครอบคลุมของวัคซีนในตำบลชื่นชมร้อยละ
85.9

4. พบผู้ป่วยอุจจาระร่วงเป็นกลุ่มก้อน จังหวัดภูเก็ต พบ
การระบาดของโรคอุจจาระร่วงที่โรงแรมแห่งหนึ่งในตำบลกะรน
อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นแขกที่มาพักใน

โรงแรม เริ่มพบผู้ป่วยรายแรกตั้งแต่ต้นเดือนกันยายน 2558 จนถึงวันที่ 29 กันยายน 2558 พบผู้ป่วยมากกว่า 50 ราย โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการถ่ายเหลว ถ่ายเป็นน้ำ อาเจียน ปวดท้อง บางรายมีส่วนร่วมด้วย ผู้ป่วยส่วนใหญ่อาการไม่รุนแรง ซึ่ยอมรับประทานเองจากการสอบสวนพบผู้ป่วยพักอาศัยกระจายอยู่ทุกอาคารของโรงแรม ประวัติการรับประทานอาหาร ส่วนใหญ่มีเชื้อเข้ารับประทานที่โรงแรม ส่วนมีเชื้ออื่น ๆ ออกไปรับประทานนอกโรงแรม จากการสำรวจสิ่งแวดล้อมพบว่าบ่อน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำใช้ในโรงแรมอยู่ติดกับบ่อน้ำบาดน้ำเสีย มีโอกาสปนเปื้อนถึงกันได้หากมีฝนตกหนัก โรงแรมแห่งนี้เคยมีการระบาดของโรคอุจจาระร่วงมาแล้วเมื่อปลายปี 2556 โดยตรวจพบว่ามีการปนเปื้อนของเชื้อโนโรไวรัสในน้ำใช้ของโรงแรม การสำรวจสภาพสุขาภิบาลอาหารของห้องครัว แยกและห้องครัวพนักงาน พบว่าผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัย น้ำใช้ในห้องครัวตรวจพบระดับคลอรีนที่ 0.5 ppm เก็บตัวอย่างน้ำดื่ม น้ำใช้ และน้ำแข็ง ส่งตรวจหาเชื้อไวรัสและแบคทีเรียที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อยู่ระหว่างการตรวจ

5. สถานการณ์ใช้ขวดกในจังหวัดชายแดน

ตั้งแต่กลางเดือนกันยายน 2558 เป็นต้นมา มีรายงานไ้ตายผิดปกติในพื้นที่ติดชายแดนจังหวัดตาก พื้นที่จังหวัดหนองคาย อุดรธานี รวมถึงจังหวัดสระบุรี ผลการเก็บตัวอย่างส่งตรวจของกรมปศุสัตว์ยังไม่พบเชื้อใช้ขวดกในไ้ที่ตาย และยังไม่พบการรายงานผู้ป่วยที่มีอาการเข้าข่ายเป็นใช้ขวดกในพื้นที่ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่ช่วงปลายฝนต้นหนาวจะมีนกอพยพจากต่างถิ่นผ่านมายังประเทศไทย ดังนั้น ควรมีการเฝ้าระวังใช้ขวดกอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนและจังหวัดที่มีรายงานการตายของสัตว์ปีกผิดปกติ โดยรีบแจ้งปศุสัตว์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทันทีเมื่อพบว่ามีสัตว์ปีกตายผิดปกติเพื่อดำเนินการสอบสวนโรค ตรวจยืนยัน และควบคุมโรคในพื้นที่หลีกเลี่ยงการสัมผัสสัตว์ตายด้วยมือเปล่า ไม่นำซากสัตว์ที่ตายไปทิ้งในที่สาธารณะ และไม่นำสัตว์ที่ตายผิดปกติมาบริโภค สำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว ควรรีบเข้าพบแพทย์ทันทีเมื่อมีอาการไข้ ไอ หอบ และแนะนำให้บุคลากรทางการแพทย์ซักประวัติการสัมผัสสัตว์ปีกป่วยตายในผู้ป่วยที่มีอาการปอดอักเสบทุกราย

6. สถานการณ์โรคคอตีบ

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 4 ตุลาคม 2558 มีรายงานผู้ป่วยสงสัยโรคคอตีบจากฐานข้อมูล 506 และฐานข้อมูลสอบสวนโรค (event-based) จำนวน 55 ราย เสียชีวิต 7 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 0.08 ต่อประชากรแสนคน ภาคเหนือและภาคกลางมีจำนวนผู้ป่วยสูงสุด พบภาคละ 16 ราย รองลงมา คือ ภาคใต้ 12 ราย และ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 ราย โดย 2 ใน 11 ราย มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาจากสะหวันนะเขต ประเทศลาว

7. สถานการณ์การระบาดของโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS-CoV) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 8 ตุลาคม 2558 กรมควบคุมโรคได้รับรายงานผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง 338 ราย เป็นชาวไทย 260 ราย ชาวต่างชาติ 78 ราย ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ พบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง 1 ราย ไม่พบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง จำนวน 302 ราย อยู่ระหว่างการตรวจ 30 ราย ไม่ได้ส่งตัวอย่างตรวจทางห้องปฏิบัติการ 5 ราย

ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน - 8 ตุลาคม 2558 มีผู้แสวงบุญที่เดินทางกลับมาแล้วรวมทั้งสิ้น 6,386 ราย (ร้อยละ 61 ของผู้แสวงบุญทั้งหมด) มีอาการป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (PUI) 96 ราย ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ พบเชื้อ Influenza A (H1) 10 ราย, Influenza A (H3) 5 ราย, Influenza A non-subtype 18 ราย, Influenza B 1 ราย, ไม่พบเชื้อ 35 ราย และอยู่ระหว่างรอผลการตรวจ 26 ราย

สถานการณ์ต่างประเทศ

สถานการณ์การระบาดของโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง ประเทศซาอุดีอาระเบีย

ตั้งแต่เดือนกันยายน 2555 - 10 ตุลาคม 2558 มีรายงานผู้ป่วยสะสมทั้งสิ้น 1,252 ราย เสียชีวิต 538 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 43 ผู้ป่วยรายล่าสุดรายงานจากเมือง Riyadh

ประเทศจอร์แดน

ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2558 พบผู้ป่วยสะสมทั้งสิ้น 16 ราย เสียชีวิต 6 ราย ช่วงระหว่างวันที่ 21-23 กันยายน 2558 มีรายงานผู้ป่วยใหม่ 4 ราย เสียชีวิต 1 ราย ทุกรายอาศัยอยู่ที่เมือง Amman

ทั่วโลก

ข้อมูลจาก European Center for Disease Prevention and Control (ECDC) ณ วันที่ 30 กันยายน 2555 รายงานผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลางสะสม (กันยายน 2555 - 30 กันยายน 2558) 1,610 ราย เสียชีวิต 620 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 38 ผู้ป่วยที่รายงานในปี 2558 ทั้งสิ้น 646 ราย เสียชีวิต 226 ราย กระจายใน 12 ประเทศ โดยประเทศที่มีรายงานผู้ป่วยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย (425 ราย) เกาหลีใต้ (185 ราย) และ จอร์แดน (16 ราย)